

Μια γυναίκα γράφει τη ζωή της

Οι σημειώσεις στο τετράδιό της αποκαλύπτουν έναν άλλον εαυτό, αλλά και πολλές μικρές ρωγμές σε όσα έχει χτίσει

ΔΑΜΠΑ ΝΤΕ ΣΕΣΠΕΝΤΕΣ

Απαγορευμένο τετράδιο
μην.: Σταύρος Παπαστάυρου
εκδ. Πατάκη, 2023, σελ. 346

Της ΖΩΗΣ ΚΑΡΑΜΗΤΡΟΥ

Τρισευτυχισμένη. Στην ερώτηση της κόρης της, που με ωμή ειλικρίνεια, σχεδόν σκληρότητα, τη ρωτά πώς νιώθει με τη ζωή που ζει, απαντά «τρισευτυχισμένη», όχι απλά και μόνο ευτυχισμένη, όπως οι πολλοί. Η κόρη της που την αμφισβητεί, χαράσσει άλλο δρόμο στη ζωή της, απαρνιέται όσα νομίζει ότι της έμαθε, δεν τη σέβεται πια, αυθαδιάζει και δεν φοβάται, επιλέγει την ανεξαρτησία, δείχνει δύναμη και αποφασιστικότητα αναλαμβάνοντας και τις συνέπειες, η αγαπημένη της Μιρέλλα είναι ερωτευμένη, έχει σχέση με κάποιον που κατά τη γνώμη της μάνας της είναι απαγορευμένος καρπός. Κύματα αγάπης και μίσους για το παιδί της, απέχθεια και απόρριψη, έλλειψη κατανόησης, σκληρές κουβέντες και μια υπόνοια ζήλιας, τόσο επώδυνη που ίσως οντως υπάρχει.

Στον αντίποδα ο γιος της Ρικάρντο, αδύναμος, θυμαμένος, πελαγωμένος σε πλοηγούς που δεν είναι δικές του, αντιγράφει τη ζωή των γονιών του, δεν μπορεί με τίποτα να σταθεί στα πόδια του, που είναι εύλινα, δεν αντέχουν το βάρος συνεχιζόμενων αποφάσεων και επιλογών. Κι ενώ ονειρεύεται μια άνετη, πλούσια, ήρεμη ζωή, εγκλωβίζεται σε γεγονότα που τον υπερβαίνουν

Τη δεκαετία του '50 στην Ιταλία και σε ολόκληρο τον πλανήτη ένας νέος κόσμος αναδύεται και μαζί μ' αυτόν και μια νέα ζωή για την ηρωίδα. Ενα βιβλίο εσωτερικής αναμέτρησης, αναθεώρησης, ελπίδας, που προκαλεί εντατικά τη σκέψη.

Η ηρωίδα μπροστά στις άδειες σελίδες μαθαίνει να σκέφτεται. Να μη θεωρεί τίποτα δεδομένο, να αμφισβητεί και να αναρωτιέται.

και κουρνιάζει στο πατρικό σπίτι, ανήμπορος να αναλάβει τη ζωή του. Ο Μικέλε, ο άνδρας της, με τον οποίο είναι μαζί πάνω από είκοσι χρόνια, είναι παραδομένος

στην καθημερινότητα της ζωής του, στο αδιατάρακτο των συνθηκών του, στη δουλειά του στην τράπεζα και τις μικρές απολαύσεις του, να διαβάσει εφημερίδα ακούγοντας αγαπημένες μουσικές. Μέχρι που θα μπει μέσα του η ανάγκη να δημιουργήσει, να καταξιωθεί, να πλουτίσει, να γίνει διάσημος. Ή μήπως απλά και μόνον να αρέσει στην παιδική της φίλη την Κλάρα, που ζει μια τελείως αντίθετη από τη δική τους ζωή, χαρισμένη, ανεξάρτητη, κοινωνική, εξωστρεφής, ευκατάστατη;

Ιταλία, στη δεκαετία του '50, εποχή μετά τον πόλεμο. Η Βαλέ-

ρια Κοσάτι είναι σαράντα τριών ετών, σύζυγος, μητέρα, κόρη, εργαζόμενη, που ζει την προδιαγεγραμμένη ζωή της με υπομονή, αρχές, αμετακίνητη στα πιστεύω της, ανεπηρέαστη από τον κόσμο γύρω της που αλλάζει και δεν την παρασέρνει μαζί του.

Το μυστικό

Μια Κυριακή πρωί όμως, πηγαίνοντας στο καπνοπωλείο, το οποίο δεν επιτρέπεται να διαθέτει τίποτα άλλο από καπνό εκείνη τη μέρα, θα αγοράσει επιμένοντας, κρυφά και ενοχικά, ένα τετράδιο. Δεν θα μπορεί να εξηγή-

σει ούτε στον ίδιο της τον εαυτό γιατί έκρυψε κάτω από το παλτό της αυτό το τετράδιο, που γεμίζοντάς το με τις σκέψεις της θα τη μεταμορφώσει. Όπως κρυφά τη αγοράσε, έτσι κρυφά θα το φυλάξει και στο σπίτι. Ανάμεσα σε ασπρόρουχα, στο καλάθι με τα πανιά του καθαρισματος, στην κλειδωμένη βαλιτσούλα με τα ενθύμια, αλαφιασμένη θα το κρύβει, έχοντας τον νου της να μην τη δουν, να μην την ανακαλύψουν να γράφει, να γράφει όσα δεν μπορεί να πει. Είναι που η εικόνα που έχει δημιουργήσει και συντηρεί δεν συμβαδίζει με

τίποτα με τις σκέψεις που αυτό το τετράδιο τη βάζει να αρραδιάζει. Γιατί η Βαλέρια ξαφνικά, μπροστά στις άδειες σελίδες, μαθαίνει να σκέφτεται. Να μη θεωρεί τίποτα δεδομένο, να αμφισβητεί και να αναρωτιέται, να αμφισβητεί και να ανακαλύπτει τον εαυτό της ξανά, στην πιο αυθεντική του υπόσταση, που μοιραία περιλαμβάνει έκπληξη, ενοχή, αποδοχή.

Η Βαλέρια τις νύχτες, μένοντας ξαγρυπνή για χάρη των λέξεων και εξαιτίας τους, τρομαγμένη θα ανακαλύπτει ότι ίσως δεν είναι όλα όπως τόσο στέρεα τα έχει τοποθετήσει, θα διαπιστώσει μικρές ρωγμές στο οικοδόμημα της ζωής της, τόσο πολλές μικρές ρωγμές, όμως, που θα το κάνουν να τρίξει, να καταρρέει από όσα νιώθει και σκέφτεται. Τίποτα δεν θα είναι δεδομένο πια από τη στιγμή που το μυαλό της θα αποφασίσει να κρίνει και να μην αποδέχεται απλά, να βλέπει και την άλλη πλευρά των ανθρώπων, των καταστάσεων, των γεγονότων. Η αμφιβολία θα την ξαναγεννήσει, ίσως γιατί και ο έρωτας για κάποιον άλλον δεν είναι μακρινός, εξωπραγματικός, αδύνατος, αλλά υπάρχει.

Είναι ένα βιβλίο εσωτερικής αναμέτρησης, αναθεώρησης, ελπίδας, που προκαλεί εντατικά τη σκέψη, τόσο ζωντανό στην απλότητά του, τόσο σκληρό στην ειλικρίνειά του, τόσο τρυφερό στην ανώτατά του, τόσο απελευθερωτικό χάρη στη δύναμη του μυαλού.